

Energetska sigurnost:

EU u procepu nedostatka strategije dugoročnih izazova

Pragmatičan tim u oblasti energetike i klime

Novi tim komesara za energetiku i klimu koji je predložila Evropa je balans levice i desnice, a ključni zakonodavci, kao rezultat toga, očekuju pragmatičnije kreiranje politike.

Novi evropski komesar za energetiku preuzima i stanovanje i gorivo

EU treba radnu grupu za elektroenergetske mreže: Ember

Grčka uvodi naplaćivanje potrošnje energije po satu

Potražnja EU za ugljem jača uoči zime – LSEG

EU: Kako rešiti nasleđenih 1.400 sporazuma iz Ugovora o energetskej povelji?

SADRŽAJ

Novo „pragmatično“ rukovodstvo EU u oblasti energetike i klime	OVDE
Novi evropski komesar za energetiku preuzima i stanovanje kao i gorivo	OVDE
EU treba radnu grupu za elektroenergetske mreže: Ember	OVDE
Energetska sigurnost: EU u procepu nedostatka strategije i dugoročnih izazova	OVDE
EU otvara postupke za kršenje zakona protiv 26 zemalja članica zbog zakona o energetske dozvolama	OVDE
Grčka uvodi naplaćivanje potrošnje energije po satu	OVDE
EU u 2024. obara rekord u proizvodnji solarne energije	OVDE
ACER menja metodologiju za algoritam spajanja tržišta električne energije	OVDE
ACER održava završne konsultacije o promeni EU pravila za gasnu mrežu	OVDE
Potražnja EU za ugljem jača uoči zime – LSEG	OVDE
Poljska Enea zahteva više jasnoće o budućnosti i regulaciji tržišta uglja	OVDE
Pad uvoza energenata u EU	OVDE
Cene EU ETS-a suočavaju se s pritiskom tržišta na dole	OVDE
EU: Kako rešiti nasleđenih 1.400 sporazuma iz Ugovora o energetske povelji?	OVDE
Britanski regulator traži ovlašćenje da kažnjava rukovodioce energetske kompanija	OVDE

Novo „pragmatično“ rukovodstvo EU u oblasti energetike i klime

BRISEL - Novi tim komesara za energetiku i klimu koji je predložila Evropa je balans leve i desnice, a ključni zakonodavci, kao rezultat toga, očekuju pragmatičnije kreiranje politike, piše *Euractiv*.

Predsednica Evropske komisije Ursula von der Lejen predložila je Špankinju Terezu Riberu (S&D) za izvršnu potpredsednicu zaduženu za širi portfelj klime i konkurencije, sa zajedničkom odgovornošću za strategiju čiste industrije.

Pod njom će služiti Holanđanin Vopke Hekstra (Evropska narodna partija - EPP, klima) i Danac Dan Jorgensen (Socijalisti i demokrata - S&D, energetika).

„Želimo da izgradimo konkurentnu dekarbonizovanu i kružnu ekonomiju sa pravednom tranzicijom za sve“, rekla je von der Lejen u 17. septembra u Strazburu.

Sama Ribera će preuzeti odgovornost za značajan portfelj konkurencije i „ona će voditi rad kako bi

osigurala da Evropa ostane na pravom putu prema svojim ciljevima postavljenim u Evropskom zelenom dogovoru“.

Hekstra će nadgledati "implementaciju" proteklih pet godina klimatskih akcija i nastaviti da se bavi klimatskom diplomatijom i oporezivanjem, rekla je ona.

Jorgensen će “pomoći u snižavanju cena energije, ulagati u čistu energiju i osigurati da smanjimo našu zavisnost,” rekla je Von der Lejen. On će takođe biti "prvi komesar za stanovanje".

Mešavina idealizma i pragmatizma

Partija EPP desnog centra, koja je vodila kampanju protiv politika poput zakona o obnovi prirode ili zabrane novih automobila na benzin i dizel od 2035. godine, snažno je zastupljen u novom kolegijumu komesara.

Komesari EPP-a će, stoga, verovatno delovati kao tampon za ambicije levice koje su više društveno orijentisane.

Riberina vizija, predstavljena **Euractivu** u aprilu 2024., usko povezuje klimatske akcije s transformativnom društvenom pravdom.

Međutim, s holandskim političarem desnog centra odgovornim za dekarbonizaciju, verovatnije je da će se EU usko fokusirati na svoje klimatske ambicije bez ikakve prateće društvene revolucije.

“Dobra koordinacija, dobra saradnja je najvažnija”, naglasila je predsednica Komisije upitana o mogućim preklapanjima.

Drugi zakonodavci su to jasnije rekli. „Vopke Hekstra i Džesika Rosval (komesarka za životnu sredinu koju je predložila Švedska) predstavljaju pametnu preorijentaciju klimatske i ekološke politike“, rekao je Peter Lise, nemački poslanik desnog centra koji predstavlja stranku u komitetu za životnu sredinu (ENVI).

Jorgensen u sredini?

Jorgensen, predloženi komesar za energetiku i stanovanje, mogao bi se naći kao moderator između Španca i Holanđanina. Iako je dugo bio ambiciozan po pitanju klime, Jorgensen se takođe smatra pragmatičarem.

On je poznat u Briselu, budući da je bio član odbora za životnu sredinu Evropskog parlamenta od 2004. do 2013. da bi na kraju postao danski ministar energetike, a potom i klimatske politike.

Kakvu će ulogu imati Stefan Sežurne u ovoj dinamici ostaje da se vidi.

Francuskom liberalu je dodeljena uloga izvršnog potpredsednika, u kojoj je odgovoran za prosperitet i industrijsku strategiju.

Uz svežu, čistu industrijsku strategiju koja bi trebala doći u prvih 100 dana sledeće Komisije, Sežurne bi mogao imati odlučujući uticaj na podršku evropskim obnovljivim toplotnim pumpama i drugim fabrikama.

Iako Sežurne ima ograničeno iskustvo u industrijskoj politici ili konkurentnosti, kao lider Renew-a, branio je reforme Zelenog dogovora, uključujući Zakon o neto nultoj industriji (NZIA) EU.

Slično kao i ambicije šire industrijske strategije EU, konačan uticaj Sežurnea na energiju i klimu za sada ostaje nejasan.

Njegov prethodnik, Tjeri Breton, nadgledao je stvaranje NZIA-e, ali to telo nije dobilo značajna dodatna sredstva. Postojeći ključni instrumenti financiranja, poput EU Hydrogen Bank, ostali su u rukama klimatskih službi Komisije, a ne Bretonovog tima za unutrašnje tržište.

Novi evropski komesar za energetiku preuzima i stanovanje kao i gorivo

BRISSEL - Novoimenovani komesar Evropske unije za energetiku po prvi put će imati zadatak da vodi i sektor za stanovanje u EU, kao i da se bavi tipičnijim dužnostima, poput nastojanja da snizi cene goriva i provede zelenu politiku, prenosi **Rojters**.

Dan Jorgensen, (49) (foto) kao komesar, nasleđuje izazove koji uključuju pomoć u implementaciji ambicioznog Zelenog dogovora EU na putu smanjenja emisija

ugljenika. On takođe mora da se pozabavi tekućim uticajem ruskog rata protiv Ukrajine na energiju.

Na nivou pojedinačnih građana, a ne velikog biznisa, Jorgensen će morati delomično da se pozabavi time kao prvi komesar Komisije za stanovanje, pomažući da se osigura održiv, pristupačan smeštaj i "rešavanje energetske siromaštva", objavljeno je u njegovom pismu misije 17. septembra.

Još jedna odgovornost koja će verovatno podeliti mišljenja u celom bloku je Jorgensenov zadatak da ubrza razvoj malih modularnih nuklearnih reaktora koji zahtevaju manje vode za hlađenje.

Mnogi projekti su predloženi i pokrenuti širom kontinenta, ali troškovi su visoki, a finansiranje neizvesno.

Infrastrukturna sigurnost je još jedna potencijalna glavobolja nakon porasta sajber napada i sabotaža od ruske invazije na Ukrajinu 2022. godine.

EU treba radnu grupu za elektroenergetske mreže: Ember

LONDON - EU mora uspostaviti radnu grupu za prenosnu mrežu koja će spojiti razjedinjene zakone i direktive, kako bi blok mogao bolje implementirati svoju mapu puta za elektroenergetsku mrežu i integrisati obnovljive kapacitete, prema uglednom i uticajnom britanskom analitičkom centru **Emberu**.

Adekvatna integracija povremenih obnovljivih izvora energije u mrežu zahtevaće značajne nadogradnje elektroenergetske mreže širom kontinenta. Ovo je politički prioritet za EU, ali odgovornost je podeljena na brojna evropska vladina tela, navo je Ember. Većina od 80 akcionih tačaka navedenih u politici i zakonodavstvu EU odgovornost je Evropske komisije, ali neke ciljeve nadziru telo EU za distributivni sistem, ODS entitet, evropsko udruženje mrežnih operatera Entso-E, agencija za saradnju sa energetske regulatorima ACER, Forum

visokog nivoa o evropskoj standardizaciji, kao i pojedinačne države članice.

Politički okvir je "pozitivan korak", ali potrebni su značajan rad na mreži i modernizacija, što bi se najbolje ispunilo kroz jedno telo koje može osigurati "blagovremenu i efikasnu" realizaciju, smatra Ember. Posebna radna grupa bi centralizovala podršku i praćenje politike kroz jedan kanal, omogućila pristup finansiranju od Evropske investicione banke i Evropske banke za obnovu i razvoj i razvila jasnu mapu puta za sve aktivnosti koje su trenutno u nadležnosti Komisije. Potreba za mapom puta je značajna jer nekoliko ciljeva komisije nemaju zakazane datume završetka, rekao je Ember.

EU mora centralizovati pristup finansiranju za države članice i mrežne operatere kako bi osigurala da akteri mogu koristiti što je moguće više sredstava koja su im dostupna, navodi Ember. Sredstva su trenutno nedovoljno iskorišćena i raspoređena na nekoliko finansijskih instrumenata. Pored objedinjavanja ovih instrumenata, trebalo bi pojednostaviti mehanizme pristupa i smanjiti administrativna opterećenja kako bi zainteresovane strane različitih veličina mogle da koriste ova sredstva.

EU bi trebalo da osigura ciljano finansiranje za pilot projekte o digitalizaciji mreže, a zatim stvoriti "tehnički alat" za podršku digitalizaciji distributivnih mreža. Komplet alata bi detaljno opisivao pristupe najbolje prakse, smernice za standardizaciju i tehnologije interoperabilnosti kako bi se olakšala digitalizacija elektroenergetske mreže. Ove inovativne mrežne tehnologije (IGT) ili tehnologije za poboljšanje mreže (GET) koriste postojeću infrastrukturu za poboljšanje integracije obnovljivih izvora energije uz smanjenje ukupnih potreba za ulaganjem.

Energetska sigurnost: EU u procepu nedostatka strategije i dugoročnih izazova

BRISEL - Kada je u pitanju energija, EU se suočava sa značajnim neizvesnostima, prenosi 28. septembra **eunews** analizu koju je pripremio Evropski parlament.

Jedini izvor kojim je Stari kontinent bogat je uglj. Ipak, eliminisao ga je čak i pre Zelenog dogovora (Green Deal), preferirajući oslanjanje na naftu i gas. Kao rezultat toga, čini se jasnim da će "pitanje energetske sigurnosti verovatno ostati dugoročni izazov za EU."

Uprkos različitim naporima, najavama i proklamacijama, pre svega predsedavajuće Evropske komisije Ursule von der Leyen, "teško je tvrditi da EU ima sveobuhvatnu strategiju energetske sigurnosti". Centar za studije i istraživanja Evropskog parlamenta je tim povodom pripremio radni dokument.

Polazna tačka je koncept energetske sigurnosti — ili dostupnost adekvatnog snabdevanja energijom po razumnoj ceni. Da li je Evropska unija, u tom pogledu, zaista sigurna? Ne, jer to zavisi od stranih zemalja, pa čak i „delimični poremećaj snabdevanja

može imati teške posledice“ za nacionalnu ekonomiju, a time i za EU.

Do sada je EU bila zauzeta dokazivanjem svoje odlučnosti. U drugom tromesečju 2024. godine, 27 država članica kolektivno su smanjile uvoz ruskog uglja na nulu, kupile samo 1 posto ruske nafte i samo 18 posto gasa koji pumpa Gazprom. Rezultati naglašavaju čvrstinu i odlučnost da se ne finansira ratna mašina Kremlja. Međutim, analitičari Evropskog parlamenta napominju da "rešavanje pitanja zavisnosti od uvoza ruske energije neće rešiti pitanja energetske sigurnosti EU".

EU se sada uglavnom okreće Sjedinjenim Državama, Norveškoj i Saudijskoj Arabiji za naftu, Alžiru i Norveškoj za prirodni gas (i u maloj meri Rusiji), te Sjedinjenim Državama, Azerbejdžanu, Norveškoj i Severnoj Africi za tečni prirodni gas (LNG). Strategija diversifikacije manje izlaže EU uceni od strane jednog dobavljača, ali je ne štiti od rizika.

Postoji potreba za evropskim pojačanjem. "Ostaje prostor za čvršću koordinaciju između država članica i zakonodavnu intervenciju", predlažu eksperti Evropskog parlamenta. To znači reforme i investicije, kompletiranje jedinstvenog energetskeg tržišta koje se sastoji od mreža, interkonekcija, skladištenja i zajedničkog upravljanja resursima.

U nedostatku resursa i sa zelenom i održivom tranzicijom koja nije bez geopolitičkih rizika, još uvek ima posla koji treba obaviti, šta god evropska politička klasa kaže. "Na putu ka punopravnoj strategiji energetske sigurnosti EU-a ostaju značajni izazovi," konstatuje analiza Evropskog parlamenta.

EU otvara postupke za kršenje zakona protiv 26 zemalja članica zbog zakona o energetskim dozvolama

BRISSEL - Evropska komisija poslala je službenu opomenu za 26 svojih država članica zbog propusta da prenesu odredbe svoje revidirane Direktive o obnovljivoj energiji (RED) u nacionalno zakonodavstvo.

Revidirani RED stupio je na snagu u novembru 2023. Njime se traži da se nekoliko odredbi, uključujući mere za pojednostavljenje i ubrzanje procedura izdavanja dozvola za projekte obnovljive energije, prenesu u nacionalno zakonodavstvo do početka jula 2024. godine.

Odredbe uključuju pojednostavljeno izdavanje dozvola za infrastrukturu za prenos obnovljive energije u elektroenergetski sistem, jasna vremenska ograničenja za izdavanje dozvola, pojačanu ulogu jedinstvene kontakt tačke za aplikacije i pretpostavku da projekti obnovljive energije i povezana mrežna infrastruktura služe javnom interesu.

Evropska komisija je izvestila da je samo Danska sprovela potpunu transpoziciju ovih odredbi do 1. jula, što je aktiviralo postupke za kršenje protiv svih ostalih država. Komisija je rekla da svaka zemlja ima dva meseca da odgovori i završi transpoziciju. Dodaje da u protivnom može „odlučiti da objavi obrazloženo mišljenje.”.

Grčka uvodi naplaćivanje potrošnje energije po satu

ATINA - U toku godine u Grčkoj će biti uvedena nova kategorija tarifa za električnu energiju koja će preduzećima naplaćivati korišćenje u realnom vremenu, svakih 15 minuta, dajući im priliku da smanje svoje troškove energije, prenosi ***Ekatimerini***.

Ova nova, „dinamična“ vrsta fakturisanja će omogućiti potrošačima, koliko god je to moguće, da prenesu svoju potrošnju na sate sa niskim troškovima, što je obično vreme ručka, kada je izlaz fotonapona dostigao vrhunac.

Ministarstvo životne sredine i energetike, u saradnji sa energetskim regulatorom RAAEY i energetskim provajderima, trenutno priprema okvir za ove dinamične fakture, koje će, međutim, izostaviti domaće potrošače. To je zato što je preduslov za merenje i naplatu kilovat-sata u realnom vremenu ugradnja pametnih brojila, što je već najmanje 10 godina strateški projekt Grčkog operatora distributivne mreže (DEDDIE).

U prvoj fazi, fleksibilnost dinamičkih faktura – označenih narandžastom prema novom sistemu kodiranih boja – koristiće srednje i niskonaponske kompanije ispod 25 volt ampera, kao što su profesionalne radionice, frizerski saloni, pekare, poslastičarnice, itd., kao i javne zgrade sa velikom potrošnjom.

Prema podacima koje je 21. septembra izneo RAAEY, do kraja godine će se na postojećih 600.000 dodati još 50.000 pametnih brojila. DEDDIE planira ugradnju još 300.000 takvih brojila 2025. godine.

Za oko sedam miliona potrošača u sektoru domaćinstva, put ka korišćenju dinamičkih faktura će se postepeno otvarati i biti završen krajem decenije. Ugradnjom pametnih brojila, domaćinstva će u skladu sa fluktuacijom cena na veleprodajnom tržištu iz prethodnog dana, moći da planiraju korišćenje energetski intenzivnih električnih uređaja u vreme kada je cena niža.

To pretpostavlja, pored pametnih brojila, korišćenje pametnih uređaja kojima se može upravljati na daljinu. U toku su i razgovori o programu subvencija za zamenu kućnih aparata „pametnim“ kako bi se podržala štednja domaćinstava.

Cilj Ministarstva životne sredine i energetike je da do kraja oktobra završi regulatorni okvir za ove fakture, koje će biti upućene preduzećima.

EU u 2024. obara rekord u proizvodnji solarne energije

BRISSEL - EU je spremna za rekordnu godinu u instalacijama solarnog sistema, a vodeća tržišta su već premašila svoje rekorde iz 2023. Prema nedavnoj analizi istraživačkog centra Ember, snažan rast je nastavljen tokom prvih sedam meseci ove godine, uz pozitivne prognoze za snažan završetak do 2024. godine, kako je izvestila agencija **Montel**.

Italija, koja se rangira kao treće najveće solarno tržište u EU, doživela je značajan porast od 41%, što znači skoro 3,9 GW u solarnim instalacijama u periodu od januara do jula. Analitičari predviđaju da je zemlja na putu za svoju najjaču godinu u solarnom razvoju.

Nemačka je takođe prijavila godišnji rast od 11%, što iznosi 9,3 GW za isti vremenski okvir. U međuvremenu, Portugal je udvostručio svoje solarne instalacije iz godine u godinu, dodajući približno 0,9 GW novih kapaciteta. Projekcije pokazuju da bi Nemačka mogla dodati ukupno 17 GW solarnog kapaciteta 2024. godine, dok se očekuje da će Italija dati 7,4 GW, a Portugal 2 GW.

Povećanje solarnih kapaciteta u Nemačkoj može se pripisati reformama koje imaju za cilj smanjenje birokratskih prepreka i jačanje podrške inicijativama za solarnu energiju na krovovima. Ove mere su u skladu s ažuriranim nacionalnim energetskim i klimatskim planom zemlje, koji za cilj ima ukupno 128 GW solarnog kapaciteta do 2026. godine.

Jedan od primarnih izazova sa kojima se suočava sektor obnovljive energije je potreba za dovoljnim kapacitetom mreže za prenos energije tamo gde je najpotrebnija. Osim toga, proširenje kapaciteta skladištenja sistemom baterija je od suštinskog značaja za korišćenje proizvedene solarne energije nakon vršnog sunčevog svetla.

ACER menja metodologiju za algoritam spajanja tržišta električne energije

LJUBLJANA – EU Agencija za saradnju sa nacionalnim energetske regulatorima (ACER) izvršila je 24. septembra izmene u svojoj Metodologiji za algoritam spajanja cena i algoritam kontinuiranog trgovanja na tržištu električne energije.

Predloge za izmenu Metodologije, usvojene 2020., ACER je primio u novembru prošle godine od nominovanih operatera tržišta električne energije (NEMO)

Metodologija postavlja regulatorni okvir za:

- algoritme koji se koriste za usklađivanje naloga;
- i za alokaciju međuzonskih kapaciteta na evropskim tržištima električne energije dan unapred i unutar dana.

Nakon konsultacija sa zainteresovanim stranama i organizovanja dva vebinara, ACER je usvojio izmenjenu metodologiju.

Šta ima novo?

Ažurirana metodologija, posebno algoritam spajanja dan-unapred, omogućava istraživanje kooptimizovane alokacije međuzonskog kapaciteta („kooptimizacija“). Ovaj pristup bi omogućio efikasnu raspodelu raspoloživog kapaciteta između zona trgovine energijom i berzi povezanih sa uslugama balansiranja, olakšavajući integraciju tržišta balansnih kapaciteta.

Istraživanje će identifikovati najbolji pristup kooptimizacije, navodi se u saopštenju objavljenom na portalu ACER-a.

Odluka ACER-a zahteva od NEMO-a, u saradnji s Operatorima prenosnog sistema (OPS), da sprovedu potrebne aktivnosti istraživanja i razvoja kako bi u potpunosti razumeli tehničku izvodljivost, uticaje i implikacije integracije kooptimizacije u algoritam spajanja cena. Ovaj istraživačko-razvojni rad će biti strukturiran oko četiri prekretnice i očekuje se da će biti završen u novembru 2026.

Koji su sljedeći koraci?

Nakon što su potrebne aktivnosti istraživanja i razvoja finalizovane, ACER će analizirati nalaze i razgovarati o njihovim implikacijama sa NEMO-ima i OPS-ovima, pa po potrebi može zatražiti dalje izmene metodologije algoritma i povezanih odredbi.

ACER održava završne konsultacije o promeni EU pravila za gasnu mrežu

LJUBLJANA - Energetski regulator EU ACER je u prošli četvrtak pokrenuo tržišne konsultacije za reviziju pravila o tome kako se kapaciteti za transport gasa dodeljuju u celom bloku, a u skladu sa ciljevima dekarbonizacije, prenosi **Montel**.

Primarni cilj istraživanja je ažuriranje postojećih pravila mreže EU, koji datiraju iz 2017.

Istraživanje je poslednja konsultacija u procesu koji je ACER pokrenuo krajem prošle godine za stvaranje novog regulatornog okvira u okviru paketa za dekarbonizaciju vodonika i prirodnog gasa koji je predložila Evropska komisija u decembru 2021.

Pravila za raspodelu kapaciteta moraju uzeti u obzir smanjenu potražnju za gasom od energetske krize 2022. i povećani uvoz LNG-a koji će nadoknaditi

smanjene isporuke ruskim gasovodima, naveo je ACER.

„U ovom kontekstu, oslobađanje kapaciteta, dovođenje raspoloživog kapaciteta što je pre moguće na tržište i maksimizovanje protoka na kritičnim rutama snabdevanja su od suštinskog značaja za sigurnost snabdevanja,“ saopštio je ACER.

Konsultacije, koje će se završiti 25. oktobra, namenjene su širokom spektru učesnika u gasnoj industriji, od dobavljača energije, trgovaca, operatera distributivnih sistema gasa, korisnika mreže, grupa potrošača gasa, snabdevača vodonikom i potrošača do javnih organa u države članice, predstavnika civilnog društva, akademika i analitičkih firmi.

Kada se konsultacije završe, očekuje se da će ACER do decembra dostaviti svoje preporuke EK, koja je odgovorna za izmene pravila mreže.

Potražnja EU za ugljem jača uoči zime – LSEG

LONDON - Potražnja za ugljem u EU verovatno će doživeti sezonski porast kako se zima približava, ali relativno obilje zaliha i blaže vreme od očekivanog mogu ograničiti svako povećanje, rekli su analitičari Londonske grupe robne berze (LSEG) u prošli četvrtak.

"Predviđamo da će potražnja Evrope za uvozom termalnog uglja umereno ojačati u narednim mesecima, potkrepljena sezonskim porastom proizvodnje energije iz kamenog uglja tokom zime", navodi LSEG u svom najnovijem tromesečnom izveštaju, prenosi **Montel**.

Potrošnja termalnog uglja visoke kalorične vrednosti (CV) u Evropi porasla je u trećem kvartalu, ali je ostala ispod nivoa iz prethodne godine – prema privremenim procenama LSEG-a – dok je morski uvoz pao za 4% u odnosu na drugi kvartal i 26% u odnosu na godinu, navodi se u izveštaju, bez navođenja direktnih brojki.

Zalihe uglja na ključnim evropskim uvoznim terminalima u Amsterdamu, Rotterdamu i Antverpenu (ARA) pale su sa 4,7 miliona tona početkom jula na samo 3,8 miliona tona do sredine septembra, što je najniži nivo od aprila 2022.

Ali ovo se i dalje smatralo dovoljnim s obzirom na smanjenu potražnju za gorivom.

Takođe, povećanje cena gasa, potencijalno zbog geopolitičkih događaja, moglo bi pružiti veću podršku potražnji za ugljem putem prebacivanja s gasa na ugalj, dodaje se.

Poljska Enea zahteva više jasnoće o budućnosti i regulaciji tržišta uglja

VARŠAVA - Poljska elektroenergetska kompanija Enea zahteva više jasnoće o budućnosti imovine uglja i regulacije tržišta pre nego što predstavi dugoročnu politiku investicija u sektoru obnovljivih izvora, izjavio je 19. septembra glavni finansijski direktor komunalnog preduzeća.

Komunalne kompanije ulažu velika sredstva, uključujući i zelene izvore energije kako bi ispunili propise EU i smanjili zavisnost od uglja. Enea, koja je krajem juna imala 0,5 GW kapaciteta zelene energije, planira to da poveća za više od 0,8 GW u periodu 2024-2026.

"Nadam se da će se pitanje imovine uglja razjasniti u narednih desetak meseci. Tu je i pitanje regulative...To će nam omogućiti da bolje planiramo

poslovanje, " rekao je Marek Lelatko na konferenciji, prenosi **Rojters**.

Pod prethodnom vladom, Poljska je planirala da odvoji elektrane na uglj od državnih komunalnih preduzeća kako bi povećala fokus na zelenu energiju, dok banke izbegavaju finansiranje kompanija zavisnih od uglja.

Plan je odbačen prošle godine, a nova vlada tek treba da objavi alternativu, bacivši jednu od svojih glavnih industrija u neizvesnost.

Pad uvoza energenata u EU

BRISEL - U drugom kvartalu 2024. EU je uvezla energenata u vrednosti od 94,9 milijardi evra, što je ukupno 177,9 miliona tona. U poređenju sa istim kvartalom 2023. godine, uvoz je smanjen i po vrednosti (-10,7%) i u neto masi (-9,7%), objavio je 23. septembra **Eurostat**.

eurostat

Zabeležen je blagi rast vrednosti uvezenih naftnih ulja (+5,6% u odnosu na drugi kvartal 2023. godine), dok je vrednost uvezenog prirodnog gasa u gasovitom stanju je u drugom kvartalu 2024. godine smanjena za 31,4% u odnosu na isti kvartal 2023. godine. Sličan trend je uočen i za tečni prirodni gas, pri čemu je uvoz pokazao nagli pad vrednosti (-41,2%) i zapremine (-20,2%).

Norveška i Sjedinjene Države - ključni dobavljači energije

U drugom tromesečju 2024. godine najveći deo uvoza naftnih ulja u EU došao je iz Sjedinjenih Država (15,1%), Norveške (14,1%) i Kazahstana (11,7%).

Najveći deo prirodnog gasa u gasovitom stanju dolazi iz Norveške (43,5%). Sledi Alžir sa 21,6%, ispred Rusije sa 15,5%.

Sad su obezbedile skoro polovinu uvezenog tečnog prirodnog gasa (46,0%), ispred Rusije (16,8%) i Katara (11,9%).

Cene EU ETS-a suočavaju se s pritiskom tržišta na dole

LONDON – **Šta se dešava?** Evropske cene dozvola (eng. skrać. EUA) za emisije tone ekvivalenta ugljendioksida (tCO₂e) su naglo pale poslednjih nedelja, povučene padom cena prirodnog gasa i krhkim osnovama tržišta, piše 25. septembra **Platts**.

Međunarodna agencija za praćenje cena na tržištu energije procenjuje cenu EUA u decembru 2024. na 62,82 evra/tCO₂e, što je najniži nivo od 5. aprila. Ali 23. septembra, EUA su se blago oporavile i trgovale su blizu 64 eura/tCO₂e.

Oštar pad evropskih cena gasa gurnuo je EUA na višemesečne minimume, a potražnja iz sektora industrije i proizvodnje električne energije bila je prigušena.

Šta sledi? Neki trgovci su se nadali da bi niske cene mogle stvoriti određenu oportunističku potražnju, posebno od strane operatera koji imaju obaveze poštovanja propisa. Većina analitičara i dalje očekuje oporavak cina od oktobra nadalje kako sezonska potražnja raste.

Analitičari kompanije Commodity Insights kažu da se očekuje da će cene rasti u sezoni grejanja 2024/2025. To je zbog "veće potražnje za električnom energijom i potencijalnog zaustavljanja tranzita gasa iz Rusije kroz Ukrajinu, što bi moglo rezultirati prebacivanjem s gasa na uglj i podstaknuti potražnju" za EUA, rekli su u nedavnoj noti..

EU: Kako rešiti nasleđenih 1.400 sporazuma iz Ugovora o energetskej povelji?

BRISEL - Nakon što su EU izgurili iz kontroverznog Ugovora o energetskej povelji (ECT), političke i ekološke grupe koje su vršile pritisak na vlade i poslanici Evropskog parlamenta (EP) sada imaju za cilj da reše nasleđe preko 1.000 bilateralnih investicionih sporazuma potpisanih tokom decenija, prenosi **Euractiv**.

U maju je EU izašla iz ECT-a, pokušaja iz 1990-ih da zaštiti energetske investicije zemalja bivšeg istočnog bloka, za koje su aktivisti za zaštitu životne sredine rekli da su tim ugovorom nepropisno zaštićena ulaganja u fosilna goriva i posledično blokirana zelena tranzicija kontinenta.

Na sastanku u Briselu 24. septembra, levičarski poslanici EP koji su se zalagali za izlazak iz ECT-a složili su se da je njihov posao daleko od kraja. Njihov neposredni cilj je rad na 'Inter Se sporazumu', paktu među zemljama EU da se odmah zaustavi primena ECT-a.

„Sporazum Inter Se (između izlazećih zemalja) još nije na snazi; pregovori su završeni, ali još uvek moramo da ih proguramo kroz parlament”, rekla je prisutnima poslanica Evropskog parlamenta Ana Kavazini (Zeleni), koja predsedava odborom za jedinstveno tržište (IMCO) Evropskog parlamenta.

Za anti-ECT alijansu, drugi izazov je to što je 17 od 27 članica Unije odlučilo da ostanu strana u energetskej povelji.

Stari investicioni ugovori

Najveći budući cilj grupe je, međutim, da se reši akumuliranog zaliha oko 1.400 bilateralnih sporazuma o zaštiti investicija koje su potpisale zemlje EU. Ovi sporazumi, koji se obično nalaze u oblasti međunarodne trgovine, osiguravaju kompanijama da se u njihovo poslovanje neće neopravdano ometati.

Stoga nemačka političarka želi da Brisel interveniše. “Jedna vrlo važna akcija je da Komisija pokrene proceduru za kršenje (infringement) kako bi jasno stavila do znanja dotičnim državama članicama da postupaju u suprotnosti sa zakonima EU”, naglasila je Kavazini.

Klementin Baldon, pravna stručnjakinja i vodeći ideolog zajednice antiinvesticionih sporazuma, apelovala je da novi sporazumi o rešavanju starih bilateralnih ugovora isključe klimatske politike poput postepenog izbacivanja uglja.

U isto vreme, slično kao i Kavazini, cela anti-ECT koalicija priznaje da su se političke plime promenile: „Bilo bi veoma teško izvojevatati ovu pobjedu danas (u novom Evropskom parlamentu)”, rekao je Pari-Pjer Vedren, Francuski liberalni poslanik.

Umesto oslanjanja na taktiku pritiska koju podržava široki zeleni pokret, pravni argumenti će verovatno zauzeti središnje mesto u budućem radu alijanse,

koja uključuje nevladine organizacije poput CAN Europe i Evropske koalicije za trgovinsku pravdu.

Istočna Evropa pod pritiskom

Istovremeno, kompanije nastavljaju da koriste odredbe iz sklopljenih ugovora o zaštiti investicija protiv zemalja EU.

U Sloveniji Ascent Resources traži 650 miliona evra od Ljubljane zbog poteškoća u dobijanju dozvole za drobljenje škrljaca, jer se oslanja i na ECT i na bilateralni sporazum Slovenije i Velike Britanije iz 1996. godine.

Discovery Global traži 2,1 milijardu evra od Slovačke zbog navodnih blokada u pogledu dozvola za bušenje nafte, oslanjajući se na sporazum između SAD-a i Slovačke iz 1991. godine.

Rumunija se suočava sa tužbom na osnovu ECT-a od strane Clara Petroleuma, bez javno dostupnih informacija.

U međuvremenu, Ukrajina i Rusija tuže jedna drugu u desetinama slučajeva, oslanjajući se na svoj bilateralni sporazum iz 1998. godine, a da nisu videli mnogo napretka. „Samo se advokati bogate“, primetio je jedan posmatrač.

Britanski regulator traži ovlašćenje da kažnjava rukovodioce energetskih kompanija

LONDON – Čelnik britanskog energetskog regulatora pozvao je vladu da odobri tom telu pravo da kazni rukovodioce energetskih kompanija koje krše pravila dok se milioni domaćinstava bore sa rastućim računima i lošom uslugom, prenosi 23. septembra londonski *Tajms*.

Džonatan Brerli (Jonathan Brearley), izvršni direktor Ofgema, rekao je da su kontroloru potrebna veća ovlašćenja kako bi industriju pozvao na odgovornost i uhvatio se u koštac s "veoma lošim ponašanjem" u nekim kompanijama i pojedincima koji ih vode.

Nadzorni organ može izreći novčane kazne dobavljačima i prenosnicima energije, kao i proizvođačima koji krše propise i nanose štetu potrošačima. Međutim, za razliku od finansijskog regulatora, Ofgem nema pravo da javno osuđuje ili izriče finansijske kazne protiv rukovodilaca lično.